Henry R. Haggard

LIDÉ MLHY

LIDÉ MLHY

Henry R. Haggard

Meisterkoch, 2025, Praha

oooooooooooo

Z originálu:
The People of the Mist
Přeložil a upravil: Jan Činčura
Images on pixabay.com
Všechna práva vyhrazena
Rozsah: 344 stran
Vydání: první
Vydal: Meisterkoch, Praha, 2025

ISBN: 978-80-909183-3-7 ePub
ISBN: 978-80-88513-00-1 PDF

Kapitola 1
OTCOVY HŘÍCHY DOPADAJÍ NA DĚTI

Lednové odpoledne přecházelo v noc, vzduch byl chladný a tichý, tak tichý, že se nepohnula jediná větvička holých buků; na trávě na loukách ležela tenká bílá krupička, napůl krystalky ledu, napůl sníh; jedle se černě vyjímaly na ocelově zbarveném nebi a nad nejvyšší z nich visela jediná hvězda. Kolem těchto hraničních jedlí vedla cesta, na níž stál nerozhodně mladý muž a díval se tu napravo, tu nalevo.

Po jeho pravici byla majestátní brána z tepaného železa mezi kamennými sloupy, na jejichž vrcholech stáli gryfové z černého mramoru objímající erby s nápisem Per ardua ad astra. Za touto bránou vedla široká kočárová cesta, lemovaná po obou stranách dvojitou řadou dubů, jaké jsou jen v Anglii za tří nebo čtyři staletí.

Na konci této aleje, půl míle daleko, stálo sídlo té třídy, která se označuje jako „Vznešená". Jeho celkový vzhled byl alžbětinský, ale velká část byla mnohem starobylejší než Tudorovci. Outram Hall byl poprvé za šest století na prodej.

Mladý muž na cestě se dlouze díval na tu masu budov, která se na něj mračila z vyvýšeniny, a ve tváři se mu objevil výraz šoku z nenapravitelné ztráty. Tvář byla temná a hubená, postava urostlá a nepříliš vysoká. Tak vypadal Leonard Outram, když mu bylo třiadvacet let.

Zatímco se díval a váhal, začaly se objevovat kočáry, které přijížděly po aleji směrem k němu.

„Předpokládám, že prodej už skončil," mumlal si pro sebe. „No, stejně jako smrt je dobré to mít za sebou."

Pak se otočil k odchodu, ale když uslyšel skřípění kol, ustoupil do stínu sloupu brány, protože se bál, aby ho na otevřené cestě někdo nepoznal. Právě když kočár dorazil k bráně, z kozlíku sestoupil aočí, aby dal do pořádku postroj. Z místa, kde stál, Leonard viděl pasažéry, ženu a dceru sousedního statkáře, a mohl zaslechnout jejich hovor. Znal je dobře; mladší dáma byla ostatně jednou z jeho oblíbených partnerek na hrabských plesech.

„Jak levně to šlo, Ido! Představ si, že jsem koupila ten starý dubový příborník za deset liber, a ještě se všemi těmi Outramovými talíři! Jsem si jistá, že musí mít cenu nejméně padesáti. Prodám ten náš a dám ho do jídelny. Po tom příborníku toužím už léta."

Dcera si povzdechla a odpověděla poněkud jízlivě.

„Je mi tak líto Outrama, že by mi na tom příborníku nezáleželo, i kdybys ho dostala za dvě penny. To je ale strašná dražba! Jen si představte, že ten starý dům koupil Žid! Tom a Leonard jsou prý úplně na mizině. Málem jsem se rozbrečela, když jsem viděla toho muže, jak prodává Leonardovy zbraně."

„To je opravdu smutné," odpověděla matka nepřítomně, „ale jestli je to Žid, co na tom záleží? Má titul a říká se, že je nesmírně bohatý. Očekávám, že v Outramu se toho brzy bude dít hodně. Mimochodem, milá Ido, přála bych si, aby ses odnaučila oslovovat mladé muže křestními jmény – ne že by na tom záleželo, protože ty dva už nikdy neuvidíme."

„Doufám, že se uvidíme," řekla Ida vzdorovitě, „a až se tak stane, budu jim říkat křestními jmény. Nikdy jsi proti tomu nic nenamítala a já je mám oba ráda! Proč jsi mě přivedla k tomu hroznému rozprodeji? Víš, že jsem tam nechtěla jít..." a kočár odjel z doslechu.

Leonard se vynořil ze stínu brány a rychle přešel silnici. Na její vzdálenější straně se zastavil a při pohledu za vzdalujícím se kočárem řekl: „Bůh vám žehnej za vaše dobré srdce, Ido Hatherleyová. Ať vás provází štěstí!"

Asi sto yardů po silnici nalevo se nacházela druhá brána mnohem méně impozantního vzhledu než ta, která vedla k Outram Hall. Leonard jí prošel a vzápětí se ocitl před dveřmi domu z červených cihel. Byla to fara, kterou obýval reverend James Beach, jemuž před mnoha lety daroval tento dům Leonardův otec, starý přítel pana Beache ze studií.

Leonard zazvonil na zvonek a zmocnil se ho nový strach. Jakého přijetí se mu asi dostane? Dosud bylo vždy tak srdečné, že o něm až do této chvíle nikdy nepochyboval, ale nyní se okolnosti změnily. Už nebyl v pozici druhého syna sira Thomase Outrama z Outram Hall. Byl žebrákem, synem podvodného bankrotáře a sebevraha. Vzpomněl si na motto, které často slýchával, ale jehož plnou sílu docenil až dnes. „Přátelé následují štěstí." Vzpomněl si také na jiné rčení, které kázali v kostele.

„Každému, kdo má, bude dáno, ale tomu, kdo nemá, bude odňato i to, co má." A tak se stalo.

Ačkoli byl žebrák, ještě něco zbylo, co mu mohlo být odňato, a to něco bylo největší štěstí, které může Prozřetelnost dát každému muži v mládí, láska ženy, kterou miloval. Reverend James Beach byl obdařen dcerou jménem Jane, která měla pověst nejkrásnější a nejroztomilejší dívky, jakou mohl venkov ukázat. Protože Leonard a Jane byli tmavovlasí a krásní a od dětství žili v těsné blízkosti, jak se dalo očekávat, tíhli k sobě stále více od chvíle, kdy pochopili instituci manželství. Nakonec tato vzájemná gravitace vedla k otřesu, což nepostrádalo své kouzlo; Leonard požádal Jane o ruku a byl přijat s mnoha uzarděními a několika slzami a polibky.

Byla to dost obyčejná malá romance, ale jako všechno, co se týká mládí a lásky, měla i ona svou krásu. Takové románky získávají hodně tím, že jsou první v řadě. Kdo z nás nezbožňuje svou první lásku a první báseň?

Vtom se otevřely dveře fary a Leonard vstoupil. Páter James Beach byl statný člověk příjemného vzhledu. Nikdy

nevypadal tak statně, přívětivě a nevýrazně jako tento večer, kdy byl Leonard uveden do jeho přítomnosti. Stál před krbem ve svém obývacím pokoji a v obou rukou držel obrovský starodávný stříbrný pohár a své ženě a dětem – protože Jane měla bratra – vyprávěl o jeho hodnotě a kráse. Leonardovi padl do oka lesk stříbra, když vstoupil do místnosti, a poznal, že pohár patří k dědictví jeho vlastní rodiny.

Leonardův náhlý a nečekaný příchod vyvolal různé emoce. Pan Beach zíral na svého návštěvníka. jeho žena, činorodá drobná žena, se otočila, jako by se pohybovala na drátech, a zvolala: „Proboha, kdo by si to byl pomyslel?" Zatímco syn, statný mladík zhruba Leonardova věku a jeho spolužák z vysoké školy, řekl: „Halo, starý brachu, no, nikdy jsem nečekal, že tě tu dnes uvidím!" Jane, vysoká a krásná dívka se světle kaštanovými vlasy, která seděla na podnožce, vyskočila se rty od sebe a půvabnou tváří rudou ruměncem nebo žárem ohně, a přiblížila se k němu s výkřikem: „Ach, Leonarde, drahý Leonarde!"

Pan Beach obrátil stříbrný bleskomet proti své dceři a vypálil jedinou, ale velmi účinnou ránu.

„Jane!" řekl hlasem, v němž se šťastně mísilo otcovské napomenutí a přátelské varování.

Jane se zastavila, pan Beach odložil pohár a přistoupil k Leonardovi se soucitným úsměvem a nataženou rukou.

„Jak se máš, můj drahý chlapče?" řekl. „Nečekali jsme..."

„Že mě tu za těchto okolností uvidíte," vložil se do hovoru Leonard hořce. „Ani ty bys to neudělal, ale s Tomem jsme pochopili, že to má být jen třídenní výprodej."

„To máš pravdu, Leonarde. Jak bylo původně inzerováno, prodej byl třídenní, ale licitátor zjistil, že to za tu dobu nestihne. Sbírky tak starobylého domu, jako je Outram Hall, jsou nutně obrovské." A mávl rukou s velkým gestem.

„Ano," řekl Leonard.

„Hm!" pokračoval pan Beach po odmlce, která začínala být trapná. „Nepochybně si můžete gratulovat, že se to vcelku dobře prodalo. Ne vždycky se to podaří, protože takové sbírky, jako byly ty Outramovy, i když zajímavé a cenné pro samotnou rodinu, se na venkovských aukcích často nevyplácejí. Ano, prodaly se rozhodně dobře, především díky velkým nákupům nového majitele panství. Například tento pohár, který jsem koupil – ehm – jako drobnou památku na vaši rodinu, mě stál deset šilinků."

„Vskutku!" odpověděl Leonard chladně, „Vždycky jsem si myslel, že stojí padesát."

Pak nastala další pauza, během níž se všichni přítomní kromě pana Beache jeden po druhém zvedli a opustili místnost. Jane odešla jako poslední, a když ho míjela, Leonard si všiml, že má v očích slzy.

„Jane," řekl její otec významným hlasem, když už měla ruku na dveřích, „budeš si dávat pozor, aby ses včas oblékla k večeři, viď, lásko? Nezapomeň, že přijde mladý pan Cohen, a já bych byl rád, kdyby ho někdo přišel dolů přivítat."

Jedinou Janinou odpovědí na tuto poznámku bylo projít dveřmi a zabouchnout je za sebou. Vyhlídka na příchod tohoto hosta jí zjevně nebyla příjemná.

„No, Leonarde," pokračoval pan Beach, když osaměli, tónem, který měl být soucitný, ale který mu drásal uši, „tohle je smutná záležitost, velmi smutná. Ale proč si nesedneš?"

„Protože mě o to nikdo nepožádal," řekl Leonard a posadil se na židli.

„Hem!" pokračoval pan Beach, „mimochodem, myslím, že pan Cohen je váš přítel, že ano?"

„Známý, ne přítel," řekl Leonard.

„Vskutku jsem si myslel, že jste studovali na stejné škole."

„Ano, ale nemám ho rád."

„Předsudky, milý chlapče, předsudky. Vskutku drobný hřích, ale musíš proti němu bojovat. Ale vidíte, je přirozené, že k muži, který bude jednou vlastnit Outram, necítíte vřelý

vztah. Ach! jak jsem řekl, je to všechno velmi smutné, ale jistě je pro tebe velkou útěchou, když si uvědomíš, že až se všechno vyřeší, bude prý dost peněz na zaplacení dluhů tvého nešťastného otce. A teď, mohu pro tebe nebo tvého bratra něco udělat?"

Leonard si pomyslel, že ať už byly otcovy prohřešky jakékoli, a bylo jich mnoho a byly černé, sotva by se o nich mohl zmiňovat páter James Beach, který vděčil jeho laskavosti téměř za všechno, co měl. Nemohl však bránit otcovu památku, ta se bránit nedala, a právě teď musel bojovat za sebe.

„Ano, pane Beachi," řekl vážně, „můžete mi velmi pomoci. Víte, v jak krutém postavení jsme se s bratrem ne vlastní vinou ocitli: náš starý dům je prodaný, naše jmění zcela zmizelo a naše čestné jméno je pošpiněno. V tuto chvíli mi na světě nezbylo nic kromě částky dvou set liber, kterou jsem si ze svého kapesného našetřil pro vlastní potřebu. Nemám žádné povolání a nemohu ani získat titul, protože si nemohu dovolit výdaje spojené s pobytem na vysoké škole."

„To je zlé, to musím říct, velmi zlé," zamručel pan Beach a třel si bradu. „Ale jak vám za těchto okolností mohu pomoci? Musíš důvěřovat Prozřetelnosti, chlapče, ta nikdy nezklame toho, kdo si to zaslouží."

„Takhle," odpověděl Leonard nervózně, „můžete mi projevit důvěru tím, že necháte vyhlásit mé zasnoubení s Jane." Tu pan Beach znovu mávl rukou, jako by chtěl zahnat nějakou neviditelnou sílu.

„Moment," pokračoval Leonard. „Vím, že se vám to zdá příliš mnoho, ale poslouchejte. I když všechno vypadá tak temně, spoléhám se na sebe. S podnětem, který mi dá náklonnost k vaší dceři, a s vědomím, že abych ji získal, musím se nejprve postavit do pozice, kdy ji budu moci podporovat tak, jak by měla být podporována, jsem zcela přesvědčen, že budu schopen překonat všechny obtíže vlastními silami."

„Opravdu už nemohu poslouchat takové nesmysly," vpadl pan Beach rozzlobeně. „Leonarde, to není nic menšího než drzost. Samozřejmě, že jakékoli porozumění, které mezi tebou a Jane mohlo existovat, je zcela u konce. Zásnuby! O žádných zásnubách jsem neslyšel. Věděl jsem, že mezi vámi skutečně došlo k nějakému chlapeckému a dívčímu bláznovství, ale co se mě týče, nikdy jsem o té věci nepřemýšlel."

„Zdá se, že zapomínáte, pane," řekl Leonard a jen s obtížemi si udržoval rozvahu, „že ani ne před půl rokem jsme spolu na toto téma vedli dlouhý rozhovor a rozhodli jsme se, že mému otci o té věci nic neřekneme, dokud nezískám titul."

„Opakuji, že je to drzost," odpověděl pan Beach.„Cože, ty, který nemáš na světě nic kromě jména, které tvůj otec – slušně řečeno – zkomolil, mě žádáš o ruku mé drahé dcery? Jsi tak sobecký, že chceš nejen zničit její život, ale také ji zatáhnout do své chudoby. Leonarde, to by mě od tebe nikdy nenapadlo!"

Pak Leonard konečně vybuchl.

„Nemluvíš pravdu. Nežádal jsem tě o ruku tvé dcery. Požádal jsem tě o její příslib, až se ukáže, že jsem jí hoden. Ale tomu je teď konec. Půjdu, jak mi kážeš, ale než odejdu, řeknu ti pravdu. Chceš využít Janiny krásy, abys toho žida ulovil. Na její štěstí nemyslíte. Není to silná osobnost a je docela dobře možné, že se ti tvůj plán podaří. Ty, který naší rodině vděčíš za všechno, se teď, když nás dostihly potíže, obracíš proti mně a okrádáš mě o jediné dobro, které mi zbylo. Tím, že jsi ukončil vztah, o kterém všichni věděli, jsi mě uvrhl ještě hlouběji do bahna. Budiž, ale jsem si jist, že přijde čas, kdy budete hořce litovat způsobu, jakým jste jednal se svou dcerou a jak jste se choval ke mně v mém neštěstí. Sbohem."

Leonard se otočil a opustil místnost i faru.

Kapitola II.
SLOŽENÍ PŘÍSAHY

Arthur Beach, Janin bratr, stál v hale a čekal, až bude moci s Leonardem mluvit, ale ten beze slova prošel a zavřel za sebou dveře. Venku padal sníh, i když ne tak rychle, aby zastínil světlo měsíce, který prosvítal pásem jedlí.

Leonard kráčel po příjezdové cestě, až se přiblížil k bráně, když náhle uslyšel tlumený zvuk nohou, které ho následovaly sněhem. S výkřikem se otočil s domněnkou, že to jsou kroky Arthura Beache, avšak ocitl se tváří v tvář Jane, která snad nikdy nevypadala krásněji než v této chvíli ve sněhu a měsíčním světle. Kdykoli si na ni Leonard po letech vzpomněl, a to bylo často, vybavila se mu představa vysoké a půvabné dívky s kaštanovými vlasy lehce pocuchanými padajícími vločkami, s hrudí vzdouvající se dojetím a s širokýma šedýma očima, které na něj lítostivě hleděly.

„Ach! Leonarde," řekla nervózně, „proč odcházíš, aniž by ses se mnou rozloučil?"

Chvíli se na ni díval, než odpověděl, protože něco v jeho srdci mu říkalo, že je to na mnoho let poslední pohled, který se mu naskytne na jeho lásku, a proto se jeho oči na ni upíraly, jako se upíráme na někoho, koho má před námi navždy skrýt hrob.

Nakonec promluvil a jeho slova byla dost praktická.

„Neměla jsi v těch lehkých střevících chodit ven na sníh, Jane. Nastydneš."

„Kéž bych mohla," odpověděla vzdorovitě, „kéž bych mohla nastydnout tak, že by mě to zabilo; pak bych měla po

starostech. Pojďme do altánu, tam je ani nenapadne mě hledat."

„Jak se tam dostaneš?" zeptal se Leonard, „je to sto yardů daleko a na té cestě je plno sněhu."

„Ale na sníh nehleď," řekla.

Ale Leonarda vzápětí napadlo řešení. Nejprve se podíval, zda nikdo nejde, sehnul se, bez vysvětlení objal Jane kolem ramen, zvedl ji, jako by byla dítě, a nesl ji po cestě, která vedla k altánu. Byla těžká, ale přál si, aby cesta byla delší. Za chvíli byli na místě a on ji velmi opatrně položil na nohy a políbil ji přitom na rty. Pak si svlékl kabát a ovinul jí ho kolem ramen.

Po celou tu dobu Jane nepromluvila. Ubohá dívka se v jeho náručí cítila tak šťastná a v takovém bezpečí, že se jí zdálo, jako by už nikdy nechtěla promluvit. Byl to Leonard, kdo prolomil ticho.

„Ptáš se mě, proč jsem odešel, aniž bych se s tebou rozloučil, Jane. Bylo to proto, že mě tvůj otec propustil z domu a zakázal mi, abych s tebou měl ještě něco společného."

„Ach, proč?" zeptala se dívka a zoufale zvedla ruce.

„Copak to neuhádneš?" odpověděl s hořkým smíchem.

„Ano, Leonarde," zašeptala a soucitně ho vzala za ruku.

„Možná by bylo lepší, kdybych to řekl jasně," řekl Leonard znovu, „možná to zabrání nedorozumění. Tvůj otec mě vyhání, protože můj otec zpronevěřil všechny mé peníze. Otcovy hříchy doléhají na děti, jak vidíš. Přeje si, aby ses provdala za mladého pana Cohena, obchodníka s drahými kovy a budoucího majitele Outramu."

Jane se zachvěla.

„Já vím," řekla. „Ach! Leonarde, já ho nenávidím!"

„Pak by možná bylo lepší si ho nebrat," odpověděl.

"Raději bych zemřela," řekla přesvědčeně.

„Bohužel člověk nemůže vždycky umřít, když se mu to náhodou hodí, Jane."

„Ach! Leonarde, nebuď hrozný," řekla a začala plakat. „Kam jdeš a co mám dělat?"

„Podívej, Jane, když se mě budeš držet, budu se držet i já tebe. Štěstí je teď proti mně, ale já mám v sobě to, že to dotáhnu do konce. Miluju tě a upracoval bych se pro tebe k smrti, ale v nejlepším případě to bude otázka nejspíš let."

„Ach! Leonarde, pokud budu moci, tak to udělám. Jsem si jistá, že mě nemiluješ víc než já tebe, ale nikdy tě nedokážu přimět, abys pochopil, jak odporní mi všichni kolem tebe jsou, zejména tatínek."

„Zatraceně!" řekl Leonard podrážděně, a pokud to Jane slyšela, jeho synovské city nebyly v tu chvíli dost silné na to, aby ho přiměly k námitce.

„Jane," pokračoval, „Věc se má tak: buď se musíš smířit s jejich zacházením, nebo mi musíš dát za pravdu. Poslyš: za šest měsíců ti bude jednadvacet a v téhle zemi nemohou všichni příbuzní dohromady ženu nutit, aby si vzala muže, pokud si to nepřeje, ani jí bránit ve sňatku s tím, koho si vzít chce. Teď už znáš mou adresu v mém klubu ve městě; dopisy poslané tam se ke mně vždycky dostanou a tvůj otec ani nikdo jiný ti sotva může zabránit, abys napsala a poslala dopis. Budeš-li chtít mou pomoc, budu očekávat, že se mi ozveš, a bude-li třeba, odvedu si tě a vezmu si tě, jakmile dosáhneš plnoletosti. Na druhou stranu, pokud se mi neozveš, budu vědět, že je to proto, že se rozhodneš nenapsat, nebo proto, že to, co bys napsala, by pro mě bylo příliš bolestné. Rozumíš mi, Jane?"

„Ach ano, Leonarde, ale ty to říkáš tak těžce."

„Lásko, musím být upřímný – tohle je moje poslední šance s tebou mluvit."

V tu chvíli se nocí rozlehl zlověstný zvuk; nebyl to nikdo jiný než vzdálený hlas pana Beache, který volal ze schodů přede dveřmi: „Jane! Jsi tam venku, Jane?"

„Ach bože!" řekla, „Volá mě otec. Vyšla jsem zadními dveřmi, ale matka asi byla nahoře v mém pokoji a zjistila, že jsem pryč. Teď mě hlídá celý den. Co mám dělat?"

„Vrať se a řekni jim, že ses se mnou loučila. Není to zločin, nemohou tě za to zabít."

„Mohou," odpověděla Jane. Pak se náhle vrhla svému milému kolem krku a zabořila svou krásnou tvář do jeho hrudi, začala hořce vzlykat a šeptat: „Ach, můj miláčku, co si bez tebe počnu?"

Leonarda nyní opustila hořkost, líbal ji a utěšoval, jak nejlépe uměl, dokonce zašel tak daleko, že smísil své slzy s jejími, slzami, za něž se nemusel stydět. Nakonec se od něj odtrhla, protože křik byl stále hlasitější a naléhavější.

„Zapomněla jsem," vzlykla, „tady máš dárek na rozloučenou, nech si ho na mou památku, Leonarde." Vsunula ruku do výstřihu svých šatů a vytáhla z něj malý balíček, který mu podala.

Pak se ještě jednou políbili a přitiskli se k sobě a v dalším okamžiku zmizela zpátky ve sněhu a tmě, zmizela Leonardovi z očí a ze života.

„Dárek na rozloučenou. Uchovej si ho na mou památku." Ta slova mu stále ještě zněla v uších a Leonardovi se zdála osudová – proroctví její ztráty. S těžkým povzdechem otevřel balíček a ve slabém měsíčním světle si prohlédl jeho obsah. Nebyl velký: modlitební knížka vázaná v maroku, s jejím jménem na předsádce a krátkým nápisem pod ní, a v kapse obálky pramen kaštanových vlasů svázaný hedvábím.

„Nešťastný dárek," řekl si Leonard, oblékl si kabát, který hřál Jane na ramenou, otočil se a zmizel ve sněhu a v noci, když si razil cestu k vesnickému hostinci.

Vešel do malého salónku, který sousedil s výčepem. Byla to docela pohodlná místnost, navzdory tomu, že byla vyzdobena vycpanými ptáky a rybami, a hlavně pozoruhodná širokým staromódním krbem s kovanými psy. Když Leonard vstoupil, v místnosti nesvítila žádná lampa, ale světlo

hořícího dřeva bylo jasné a on v něm viděl svého bratra, jak sedí v křesle s vysokým opěradlem a dívá se do ohně, ruku položenou na koleni.

Thomas Outram byl o dva roky starší než Leonard a byl odlit z křehčí formy. Jeho tvář byla tváří snílka, hnědé oči byly velké a reflexivní a ústa citlivá jako dětská. Byl to učenec a filosof, člověk s velkým zájmem o četbu, s vytříbeným vkusem a znalostí řeckých skvostů.

„To jsi ty, Leonarde?" zeptal se a nepřítomně vzhlédl, „kde jsi byl?"

„Na faře," odpověděl bratr.

„Co jsi tam dělal?"

„Chceš to vědět?"

„Ano, samozřejmě. Viděl jsi Jane?"

Pak mu Leonard vyprávěl celý příběh.

„Co myslíš, že udělá?" zeptal se Tom, když bratr domluvil. „Vzhledem k situaci a ženě je to docela zvláštní problém."

„To je možné," odpověděl Leonard. „Ale protože nejsem rovnice v algebře, která touží po tom, aby ji někdo vyřešil, nevidím v tom úplně tu zábavu. Ale jestli se mě ptáš, co si myslím, že udělá, tak bych řekl, že bude následovat příkladu všech ostatních a opustí mě."

„Zdá se, že máš špatnou představu o ženách, starý brachu. Sám o nich vím jen málo a víc vědět nechci. Ale vždycky jsem chápal, že je zvláštní chloubou jejich pohlaví, že se při těchto výjimečných příležitostech projeví jako silné."

„No, uvidíme. Díky bohu, už je tady naše večeře!"

Tak mluvil Leonard, poněkud cynicky a možná ne zrovna s nejlepším vkusem. Ale večeři, když přišla, příliš neoslavil. Nyní se nad ním vznášelo nové neštěstí. Právě byl s opovržením vyhnán z domu, kde byl dosud vítaným hostem; navíc se rozloučil se ženou, kterou vroucně miloval, a to za okolností, které vyvolávaly pochybnosti, zda jejich rozloučení nebude definitivní.

Leonard měl dar vhledu do charakteru a více zdravého rozumu, než lze očekávat od zamilovaného mladíka. Dobře věděl, že hlavním rysem Janiny povahy je sklon podřizovat se okolnostem dané chvíle, a i když v její lásku doufal, nenacházel důvod předpokládat, že by ve věci jejich zasnoubení projevila větší odhodlání, než by se dalo předpokládat. Kromě toho, bylo by moudré, aby to udělala? Koneckonců, co jí mohl nabídnout, a nebyly jeho naděje na budoucí vzestup pouhým snem? Možná měl pan Beach pravdu, když mu řekl, že on, Leonard, je sobecký a drzý.

Když uklidili ubrus a byli opět sami, promluvil Tom k bratrovi, který si plnil dýmku.

„Co budeme dnes večer dělat, Leonarde?" zeptal se.

„Asi půjdeme spát," odpověděl.

„Podívej, Leonarde," řekl bratr, „co bys řekl na to, kdybychom se naposledy podívali na staré místo?"

„Jestli chceš, Tome, ale bude to bolestivé."

„To nám sotva ublíží, kamaráde," řekl Tom a položil bratrovi na rameno svou tenkou ruku.

Čtvrt hodiny chůze je dovedlo k jejich sídlu. Sníh už přestal padat a noc byla krásně jasná, ale než přestal padat, vykonal vítanou službu a skryl před zraky všechno smetí a trosky z aukce, které z místa nedávného prodeje dělaly jeden z nejopuštěnějších pohledů na světě. Nikdy nevypadal starý dům velkolepěji a výmluvněji než té noci pro dva bratry, kteří přišli o své dědictví. Mlčky ho obcházeli, láskyplně si prohlíželi každý známý strom a okno, až nakonec došli ke vchodu do zbrojnice. Leonard spíš ze zvyku než z jiného důvodu otočil klikou dveří. K jeho překvapení byly otevřené; po tom zmatku při prodeji je nikdo nezamkl.

„Pojďme dovnitř," řekl.

Vešli dovnitř a bloudili od místnosti k místnosti, až došli do většího sálu, rozlehlé a dubovým stropem kryté místnosti postavené po vzoru kostelní lodi a osvětlené velkým oknem s církevním vzorem. Toto okno bylo plné erbů mnoha generací

rodu Outramů, vyvedených ve vitrážích. Nebyl však zcela zaplněn, neboť v něm zůstaly dva prázdné štíty, které byly určeny pro erby Thomase Outrama a jeho manželky.

„Teď už je nikdy nezaplní, Leonarde," řekl Tom a ukázal na ně, „je to zvláštní, že?"

„Ach, to nevím," odpověděl bratr, „předpokládám, že se Cohenovi mohou pochlubit nějakým erbem, a pokud ne, tak si ho mohou koupit."

„Myslel bych, že budou mít dost vkusu, aby si sami založili nové okno," řekl Tom.

Pak chvíli mlčel a oni se dívali na měsíční světlo, které pronikalo malovaným oknem, památkou na tolik zapomenuté vznešenosti, a osvětlovalo portréty mnoha mrtvých Outramů, které na ně hleděly z obložených stěn.

„Per ardua ad astra," řekl Tom a nepřítomně si přečetl rodinné motto, které se docela pravidelně střídalo s druhým nápisem, který si někteří členové rodiny osvojili – „Za srdce, domov a čest."

„Per ardua ad astra" – v boji ke hvězdám – a „Za srdce, domov a čest," opakoval Tom. „Myslím, že naše rodina nikdy nepotřebovala takovou útěchu víc, pokud se v mottech vůbec nějaká dá najít. Naše Srdce je zlomené, náš krb zpustošený a naše čest je pošpiněna, ale zůstává 'boj a hvězdy'."

Když mluvil, jeho tvář dostala oheň nového nadšení: „Leonarde," pokračoval, „proč bychom nemohli obnovit minulost? Vezměme si to heslo – to starobylejší – za znamení a naplňme ho. Věřím, že je to dobré znamení, věřím, že ho někdo z nás naplní."

„Můžeme to zkusit," odpověděl Leonard. „Pokud v boji neuspějeme, zůstanou nám alespoň hvězdy jako celému lidskému rodu."

„Leonarde," řekl bratr téměř šeptem, „přísaháš se mnou? Zdá se mi to dětinské, ale myslím, že někdy je i v naivitě moudrost."

„Jakou přísahu?" zeptal se Leonard.

„Tuhle: že opustíme Anglii a budeme hledat štěstí v nějaké cizí zemi – dostatečné bohatství, které nám umožní vykoupit náš ztracený domov; že se sem nikdy nevrátíme, dokud toto bohatství nezískáme, a že jedině smrt zastaví naše hledání."

Leonard chvíli váhal a pak odpověděl:

„Pokud mě Jane zklame, přísahám."

Tom se rozhlédl a vzápětí jeho pohled padl na to, co hledal. Velkou část nábytku starého domu, včetně rodinných portrétů, zakoupil nastávající majitel. Mezi předměty, které zůstaly, byla velmi cenná a starobylá bible, jedna z prvních tištěných, která stála na dubovém stojanu uprostřed haly. Položili na ni ruce.

„Přísaháme," řekl starší z nich, „na tuto knihu a před Bohem, který nás stvořil, že opustíme tento domov, který byl náš, a už se na něj nikdy nepodíváme, dokud ho nebudeme moci znovu nazvat svým. Přísaháme, že se budeme řídit tímto cílem našeho života, dokud smrt nezničí nás i jej; a kéž nás stihne hanba, pokud se, dokud máme sílu, k této přísaze obrátíme zády! K tomu nám dopomáhej Bůh!"

„K tomu nám dopomáhej Bůh!" opakoval Leonard.

Takto v domě svých předků zasvětili Thomas a Leonard Outramovi své životy tomu velkému cíli. V té hodině věřili, že cíle dosáhne aspoň jeden z nich, ačkoli jen málo tušili, jaké boje stojí mezi nimi a Hvězdou, kterou doufali získat, a jak podivným způsobem k ní mají být dovedeni.

Zítra ráno odjeli do Londýna a chvíli tam čekali, ale Jane Beachová se neozvala a Leonardu Outramovi se na krk v dobrém i zlém přikovaly okovy přísahy, kterou složil.

Tři měsíce od této noci se bratři blížili k břehům Afriky, země Dětí mlhy.

Kapitola III.
PO SEDMI LETECH

„Kolik je hodin, Leonarde?"

„Jedenáct hodin, Tome."

„Už je jedenáct? Půjdu za úsvitu, Leonarde. Pamatuješ si, že Johnston zemřel za úsvitu a Askew taky."

„Proboha, nemluv tak, Tome! Jestli si myslíš, že umřeš, tak umřeš."

Nemocný se přízračně zasmál – byl to napůl smrtelný chrapot.

„Nemá cenu mluvit, Leonarde, cítím, jak můj život pohasíná jako skomírající oheň. Mám teď docela jasnou mysl, ale kvůli tomu všemu za úsvitu zemřu. Horečka mě sežehla! Copak jsem blouznil, Leonarde?"

„Trochu, kamaráde," odpověděl Leonard.

„O čem?"

„Hlavně o domově, Tome."

„Domově! Žádný nemáme, Leonarde, je prodaný. Jak dlouho už jsme pryč?"

„Sedm let."

„Sedm let! Ano. Vzpomínáš si, jak jsme se loučili se starým domem té zimní noci po dražbě? A vzpomínáš si, co jsme se rozhodli?"

„Ano."

„Zopakuj to."

„Přísahali jsme, že budeme hledat bohatství, abychom Outram vykoupili, dokud nezemřeme, a že se do Anglie nikdy nevrátíme, dokud ho nezískáme. Pak jsme vypluli do Afriky.

Sedm let jsme nehledali a neudělali nic víc, než že jsme si vydělali pár set tisíc liber nebo tak nějak."

„Leonarde."

„Ano, Tome?"

„Teď jsi jediným dědicem naší přísahy a s ní i starého jména, nebo se jím za pár hodin staneš. Svůj slib jsem splnil. Hledal jsem, dokud jsem nezemřel. Ty budeš pokračovat v hledání, dokud neuspěješ, nebo nezemřeš. Boj byl můj, kéž se dožiješ vítězství Hvězdy. Vytrváš, viď, Leonarde?"

„Ano, Tome, vytrvám."

„Podej mi na to ruku, bratře."

Leonard Outram poklekl vedle svého umírajícího bratra a vzájemně si stiskli ruce.

„Teď mě nech chvíli spát. Jsem unavený. Nebojte se, před koncem se probudím."

Sotva mu ta slova prošla rty, zavřely se mu oči.

Leonard se posadil na prázdnou dózu od ginu. Silný vítr otřásal kafrovou chýší z trávy a chvojí a prorážel ji na stovkách míst, až se světlo lucerny ve skle rozvlnilo a nemocnému povstávaly vlasy z čela. Čas od času padaly prudké přívaly deště jako cáry vody a voda, pronikající travnatou střechou, stékala na hliněnou podlahu. Leonard se po rukou a kolenou připlazil ke dveřím chatrče, a když odstranil prkno, které je zajišťovalo, vyhlédl ven do noci. Jejich chýše stála na hřebeni velké hory, pod ní bylo moře křovin a kolem se tyčily masivy hor. Přes umírající měsíc se hnaly černé mraky, ale občas vykoukl a ukázal scénu v celé její vážnosti a děsivé samotě.

Leonard vzápětí zavřel dveřní otvor, vrátil se k bratrovi a upřeně se na něj zadíval. Mnoho let dřiny a strádání neubralo tváři Thomase Outrama na její neobyčejné kráse. Ale byla na ní vepsána smrt.

Leonard sám byl vousatý, bystrých očí jako člověk, který neustále vyhlíží nebezpečí, kudrnatých vlasů a širokých ramen. Umírá, říkal si, můj Bože, on umírá! Můj bratr –

jediný člověk, který mi na světě zůstal. Všechno je proti nám. Náš otec byl náš první nepřítel; přivedl nás na svět, zanedbával nás, promrhal naše dědictví, zneuctil naše jméno a zastřelil se. A co jiného to od té doby bylo než neustálý boj proti lidem a přírodě? Dokonce i skály, v nichž kopu zlato, jsou nepřátelé – a pohlédl na své ruce, zjizvené prací. Jediným přítelem je smrt, ale ta mi ruku nepodá. Vezme si mého bratra jako si vzala ostatní.

Takto přemítal a zachmuřeně seděl na červené bedně, loket položený na koleni, drsné ruce pod bradou, vrhal na stěnu chýše obrovský stín, zatímco venku bouře tu řádila, tu se utišovala a zase řádila. Uplynula hodina dvě a on stále seděl, a pozoroval tvář muže postiženého horečkou, která čas od času zrudla a zneklidněla, pak zbledla a ztichla.

Nakonec Tom Outram otevřel oči a podíval se na něj, ale Leonard věděl, že ho nevidí takového, jaký je. Umírající oči ho zkoumaly a on cítil, že v jeho tváři čtou něco, co on sám neznal a co nemohl vidět ani žádný jiný člověk – četly, jako by to bylo písmo.

Leonard na něj promluvil, ale žádná odpověď nepřišla, – jen velké prázdné oči četly dál v té knize, která byla vytištěna na jeho tváři.

Pohled na smrt je vždycky strašný; je strašné sledovat poslední záchvěvy a odliv života a pochopit, že tyto záchvěvy, toto přicházení a odcházení, jsou zkušebními lety duše, než se svěří Pánu. Co to bylo, co mu jeho bratr nebo duch jeho bratra četl ve tváři? Nedokázal to říct a byl rád, že to neví, a snažil se překonat svůj strach.

„Mám pocuchané nervy," řekl si pro sebe. „Umírá. Jak mám snést, že umírá?"

Chatrčí otřásl poryv větru, který roztrhl střešní krytinu, a skrz trhlinu dopadl na bratrovo čelo pramínek deště a stékal mu po bledých tvářích jako slzy. Pak se podivný chápavý pohled vytratil z široce rozevřených očí, které se opět staly lidskými, a rty se pootevřely.

„Vodu," zašeptaly.

Leonard mu dal napít, jednou rukou přidržoval pohár u bratrových úst a druhou podpíral umírající hlavu. Dvakrát se napil a pak prudkým pohybem paže odrazil pohár stranou a vylil vodu na hliněnou podlahu.

„Leonarde," řekl, „podaří se ti."

„V čem, Tome?"

„Získáš peníze a Outram, ale nedokážeš to sám. Pomůže ti žena."

Pak se jeho mysl trochu zatoulala a on zamumlal: „Jak se má Jane? Ozvala se ti Jane?"

Při vyslovení tohoto jména Leonardova tvář změkla, pak opět ztvrdla a zneklidněla.

„O Jane jsem neslyšel už léta, bratře," řekl, „nejspíš je vdaná."

„Neztrácej čas, Leonarde," odpověděl Tom a probral se z letargie. „Poslouchej mě. Víš, že umírající lidé vidí daleko – někdy. Zdálo se mi to, nebo jsem ti to vyčetl z tváře. Říkám ti – zemřeš v Outramu. Zůstaň tu chvíli, než zemřu. Zůstaň chvíli, Leonarde!"

Vyčerpaně klesl na záda a v tu chvíli se horskými soutěskami prohnal poryv větru, prudší než předtím, a zavyl všemi hlasy bouře. Zachytil chatrč a otřásl jí. Kobra ukrytá v hustém rákosí se probrala a s tichým žuchnutím dopadla na podlahu ani ne yard od tváře umírajícího muže – pak se vztyčila a s mrskajícím se jazykem hlasitě zasyčela. Leonard ucukl zpátky a popadl páčidlo, které stálo poblíž, ale než stačil udeřit, plaz přilehl k zemi a zmizel v rákosí.

Ach! teď odcházel – nebylo možné si splést tu změnu, poslední rychlé zachvění krve, následované popelavou bledostí, a vzlykot dechu pomalu se zkracující v ticho. Tak včera večer umíral den, s nachem na obloze – lehkým vzlykotem větru – a pak popelavou temnotou a tichem.

Leonard jen sevřel bratra v náručí a poprvé po mnoha letech ho políbil na čelo. Umírající vzhlédl. Uviděl světlo

úsvitu na východě. To se rozbíhalo po úbočích hor, hořela na jejich vrcholcích, svébytná nádhera rozmanitých tvarů; a tu ohnivé tvary přeskakovaly ze země k nebi a zalidňovaly oblohu světlem. Matné mraky světlo zachytily, ale nemohly ho udržet: zpět padalo k zemi a lesy zvedaly náruč, aby ho přivítaly.

Thomas Outram to uviděl, natáhl ruce k vycházejícímu slunci a zamumlal rty. Pak klesl na Leonardovu hruď a za chvíli už byl celý jeho příběh dovyprávěn.

Kapitola IV.
POSLEDNÍ VIGILIE

Leonard chvíli seděl u bratrova těla. Denního světla přibývalo a shromažďovalo se kolem něj, nad horami se objevila kulatá koule slunce.

Bouře byla pryč. Hmyz začal cvrlikat, ze skalních štěrbin vybíhaly ještěrky, tamhle se mu před očima otevřelo deštěm ošlehané poupě horské lilie. Leonard stále seděl, tvář měl kamennou žalem. Pak se naklonil nad tělem svého bratra a připravil ho k pohřbu, jak nejlépe uměl, zavřel oči, podvázal bradu provázkem spleteným z trávy a složil hubené ruce na ztichlé srdce.

Když bylo vše hotovo, řekl nahlas: „Kde jsou ti líní honáci, ti už měli být dávno na nohou. Hej!"

Znovu bezvýsledně zakřičel. „Nerad tě tu nechávám," řekl. „Ale musím se jít podívat." Přikryl tělo červenou dekou a rozběhl se kolem vyčnívajících skal, které lemovaly malou plošinu, na níž stála chatrč. Za nimi náhorní plošina pokračovala a asi padesát kroků od skal se nacházela prohlubeň ve svahu hory, kde byla měkčí kamenná žíla vyhlodaná staletími.

Právě tady Kafirové spali a před touto jeskyní měli ve zvyku rozdělávat oheň. Toho rána však žádný oheň nehořel a žádné Kafiry nebylo vidět.

Leonard rychle zamířil k jeskyni. Za okamžik už byl v ní a vykřikl: „Otter!" a rázným kopnutím pozdravil ležící postavu, jejíž obrysy uviděl. Ani se nepohnula, což bylo zvláštní, protože takový kopanec by probudil i toho nejlínějšího

Basuta z nejtvrdšího spánku. Leonard se zastavil, aby si ho prohlédl, a vzápětí prudce couvl a vykřikl:

„Proboha, to je Cheat a je mrtvý."

V tu chvíli se z rohu jeskyně ozval hlas v holandštině, hlas Ottera:

„Jsem tady, Baasi, ale jsem svázaný, nemůžu se hýbat."

Leonard škrtl sirkou. Vzápětí se rozhořela a on spatřil Ottera ležícího na zádech, s nohama a rukama pevně svázanýma koženými řemeny, s obličejem a tělem plným pohmožděnin. Leonard vytáhl lovecký nůž, přeřízl řemeny a vyvedl muže z jeskyně, spíše nesl.

Otter byl Kaffir s knoflíkovým nosem, příslušník rasy Zuluů. Našli ho, jak se potuluje po kraji o hladu, a několik let jim věrně sloužil. Pokřtili ho Otter, protože jeho rodné jméno se vůbec nedalo vyslovit, a to kvůli jeho mimořádným plaveckým schopnostem, které se téměř vyrovnaly schopnostem Ottera.

V obličeji byl ten muž ohyzdný, jeho ošklivost byla způsobena především velkým rozvojem jeho kmenového znaku, nosu. Otter byl trpaslík, měřil jen o málo víc než čtyři stopy na výšku. Co mu však chybělo na výšce, to doháněl do šířky; jeho obrovský hrudník a končetiny svědčily o síle téměř nadlidské.

„Co se stalo?" zeptal se Leonard a také promluvil holandsky.

„Tohle, Baasi! Včera v noci se ti tři basutští darebáci, tvoji sluhové, rozhodli dezertovat. Nic mi neřekli a počkali, až tvrdě usnu, pak přišli za mnou, všichni tři, a pevně mě svázali, abych jim nepřekážel a aby mi mohli vzít Tomovu zbraň, kterou mi půjčil, a další věci. Brzy jsem se dozvěděl o jejich plánech, a i když jsem se jim vysmál do tváře, ach! srdce mi zčernalo vztekem.

Když mě psi Basuto svázali, posmívali se mi, nadávali mi sprostě a říkali, že bych se mohl zastavit a umřít hlady u bílých bláznů, mých pánů, kteří pořád kopali žluté železo a

našli ho tak málo, protože byli blázni. Pak sebrali všechno, co mělo nějakou cenu, ano, až po kotel, a připravili se k odchodu, a každý z nich přišel a dal mi facku a jeden mě tu žhavou cejchou spálil na nose.

To všechno jsem snášel, jako člověk musí snášet potíže, které přicházejí z nebe, ale když Cheat vzal Tomovu zbraň, už jsem to nemohl vydržet. Tak jsem se vrhl na Cheata, který držel zbraň. Ach, zapomněli, že když mám svázané ruce, mám ještě hlavu! Prudce jako býk jsem ho nabral do břicha a narazil na stěnu jeskyně. Vydal jeden zvuk, nic víc; už nikdy nevydá žádný zvuk, protože moje hlava ho uvnitř rozdrtila a skála mě skrz něj zranila. Pak mě další dva udeřili velkými ranami, a protože jsem měl svázané ruce, nemohl jsem se bránit, když jsem poznal, že mě brzy zabijí; tak jsem zasténal a klesl k zemi a předstíral jsem, že jsem mrtvý – jako smradlavá kočka.

Nakonec, v domnění, že se mnou skoncovali, Basutové ve velkém spěchu utekli, protože se báli, abyste neslyšeli křik a nevrhli se na ně s puškami. Měli takový strach, že tam nechali pušku a většinu ostatních věcí. Potom jsem omdlel. To je celý příběh. Toma jistě potěší, že jsem mu zachránil zbraň. Až to uslyší, zapomene na svou nemoc a řekne si: „Výborně, Ottere! máš tvrdou hlavu."

„Ať ti ztvrdne i srdce," řekl Leonard se smutným úsměvem, „Baas Tom je mrtvý. Zemřel za úsvitu v mém náručí. Zabila ho horečka, jako zabila ostatní Inkoosisy (náčelníky)."

Otter nechal svou pohmožděnou hlavu klesnout na mohutnou hruď a chvíli mlčel. Nakonec ji zvedl a Leonard spatřil dvě slzy putující po zbitém obličeji. „Wow," řekl, „je to tak? Ach, můj otče, jsi mrtev, ty, který jsi byl statečný jako lev a něžný jako dívka? Ano, jsi mrtev, slyšely to mé uši, a nebýt tvého bratra, baase Leonarda, myslím, že bych se zabil a šel za tebou. Pane, otče můj, jsi opravdu mrtev, ty, který ses na mě včera usmál?"

„Pojď," řekl Leonard a Otter ho následoval kolébavou chůzí. Brzy dorazili na místo, Otter se přiblížil k mrtvole a pozdravil ji zdviženou rukou:

„Náčelníku a otče," řekl v jazyce zulu. „Dokud jsi žil na zemi, byl jsi dobrý muž a statečný, i když poněkud vznětlivý a hádavý jako žena. Nyní ses unavil z tohoto světa a odletěl jsi jako orel ke slunci a tam, kde žiješ ve světle slunce, budeš statečnější a ještě lepší, staneš se trpělivějším a nebudeš se už hádat s těmi, kdo jsou méně chytří než ty. Náčelníku a otče, zdravím vás! Ať ten, kterého jsi pojmenoval Otter *(angl. vydra)*, slouží tobě a Inkoosimu, tvému bratru, ještě jednou v Domě Velkého Pána, pokud tam někdo tak ošklivý a znetvořený může vstoupit. Co se týče psa Basuta, kterého jsem zabil a který ti chtěl ukrást zbraň, teď vidím, že jsem ho zabil ve šťastnou hodinu, aby se mohl stát otrokem pod tvýma nohama v Domě Velkého. Ach, kdybych to byl věděl, byl bych poslal lepšího muže, neboť tam stejně jako tady Cheat zůstane Cheatem. Buď zdráv, otče můj! Buď zdráv a sbohem! Nechť tvůj duch bdí nad námi a je laskavý k nám, kteří tě ještě milujeme."

A Otter se bez dalších řečí odvrátil, a když si omyl rány, pustil se do přípravy jídla. Když bylo hotovo, najedli se a společně odnesli tělo do malé jeskyně. Leonard měl v úmyslu pohřbít bratra při západu slunce; déle se zdržovat nemohl, ale do té doby u něj bděl a držel poslední z mnoha bdělých hlídek. Otter vyvlekl tělo Basuta Cheata a bez okolků ho strčil do mraveniště. Zatímco se tak zbavoval těla, vysmíval se duchovi svého zrádného nepřítele.

Kolem poledne přišel do jeskyně Vydřigroš a řekl, že mají nedostatek masa, a že s dovolením Baasů vezme zbraň mrtvého Baase a pokusí se zastřelit jelena.

Leonard ho vyzval, aby šel, ale aby se vrátil do západu slunce, protože bude potřebovat jeho pomoc.

„Kde vyhrabeme jámu, Baasi?" zeptal se trpaslík.

„Jedna je vykopaná," odpověděl Leonard, „ten, kdo je mrtvý, ji vykopal sám. Pohřbíme ho do poslední jámy, kterou udělal při hledání zlata."

„Ano, Baasi, dobré místo – i když Baas Tom by na něm možná nepracoval tak usilovně, kdyby to věděl. Wow! Kdo ví, s jakým cílem pracuje? Ale snad je to kousek od donga. Dvakrát byla ta díra zaplavena, když v ní Baas Tom kopal. Pak by vyskočil, ale teď..."

„Už jsem to vyřešil," řekl Leonard krátce, „jdi a vrať se nejpozději půl hodiny před západem slunce. Přines nějaké ty skalní lilie, jestli můžeš. Baas je měl rád."

Trpaslík zasalutoval a odešel. „Ach!" říkal si, když se scházel dolů z kopce, kde doufal najít zvěř. „Ach! Ottere, že je ti lépe tady na slunci, i když je horko, než tamhle v jeskyni. Řekni, Ottere, proč Baas Tom vypadá tak strašně, když je mrtvý – ten, který byl tak mírný, dokud ještě žil? Cheat nevypadal hrozně, jen ošklivěji. Ale pak jsi zabil Cheata a nebesa zabila Baase Toma a vtiskla mu svou pečeť. A co teď udělá Baas Leonard, když je jeho bratr mrtvý a Basutové utekli? Bude dál kopat žluté železo, které se tak těžko hledá, a když se najde, nikdo z něj nedokáže vyrobit ani oštěp? Co je ti po tom? Co dělá Baas, to děláš ty – a tady máš kořist z jelena impaly."

Otter měl pravdu. Den byl strašlivě horký. Ve východní Africe bylo léto, nebo spíš podzim, období horeček, bouřek a dešťů, doba, kterou by nikdo, kdo si váží svého života, nechtěl strávit v těchto zeměpisných šířkách hledáním zlata s chudou stravou a jen malým přístřeším. Ale lidé, kteří hledají štěstí, se nebojí riskovat život svůj ani jiných. Stávají se fatalisty. Ti, kterým je souzeno zemřít, musí zemřít, myslí si, ostatní budou žít. A koneckonců na tom, kdo z nich to bude, příliš nezáleží, protože, jak dobře vědí, svět je nikdy nebude postrádat.

Když se Leonard Outram se svým bratrem a dvěma společníky v dobrodružné výpravě dozvěděli od domorodců,

že v horách, na portugalském území poblíž nejnižšího ramene Zambezi, se dá kopat zlato jako železná ruda, a když, za cenu dvou mušket Tower a jednoho polokrevného chrta, dostali od náčelníka tohoto území koncesi, že mohou zlato kopat a vlastnit, aniž by jim v tom kdokoli bránil, neodkládali svůj podnik proto, že v zemi řádila horečka a blížilo se nezdravé období. Za prvé, jejich zdroje nebyly v danou chvíli velké a za druhé se obávali, aby nějaká jiná podnikavá osoba se třemi mušketami Tower a dvěma chrty nepřesvědčila náčelníka, aby zrušil jejich koncesi v jeho prospěch.

A tak se vydali na místo ukrytého bohatství a s pomocí domorodých pracovních sil, které se jim podařilo sehnat, zahájili prospektorské práce. Zpočátku byli mírně úspěšní; skutečně, kdekoli kopali, nacházeli „Barvu" a jednou nebo dvakrát narazili na kapsy s nugety. Dělali si velké naděje, ale brzy jeden ze čtveřice – jménem Askew – onemocněl a zemřel na horečku. Pohřbili ho a pokračovali dál s různým štěstím. Pak onemocněl druhý člen jejich skupiny, Johnston. Zůstal jen měsíc naživu a také zemřel.

Poté toho Leonard zamýšlel nechat, ale osud tomu chtěl, že den po Johnstonově smrti nalezli zlato ve velmi slibném množství a jeho bratr, jehož touha získat potřebné bohatství byla mnoha zklamáními jen umocněna, nechtěl na takové rady slyšet.

Postavili tedy chýši na vyšším a zdravějším místě a zůstali. Jednoho nešťastného dne se však Thomas Outram vydal na lov a ztratil cestu v buši, takže byl nucen strávit noc v horečnaté mlze. Týden nato si stěžoval na nevolnost a bolesti zad a hlavy, o tři týdny později zemřel.

Všechny tyto události se Leonardovi honily hlavou, když dlouhé hodiny seděl po boku svého mrtvého bratra. Nikdy předtím se necítil tak osamělý, tak opuštěný, tak bez naděje. Byl už mnoho let pryč z Anglie, jeho několik vzdálených příbuzných se tam už o něj ani o jeho bratra nestaralo, byli to

vyděděnci, poutníci v cizích zemích, a jeho spolužáci ze školy na jeho existenci nejspíš zapomněli.

Byla tu jen jedna – Jane Beachová. Ale od oné noci rozloučení před sedmi lety o ní nic neslyšel. Dvakrát jí napsal, ale na jeho dopisy nepřišla žádná odpověď. Pak přestal psát, protože Leonard byl pyšný člověk; navíc tušil, že neodpovídá, protože nemůže. Jak řekl bratrovi, Jane už mohla být provdaná za pana Cohena. A přece se kdysi milovali a on ji dodnes miloval, nebo si to alespoň myslel. Přinejmenším po všechna ta únavná léta vyhnanství, práce a neustálého hledání nedosažitelného ho provázel její obraz a vzpomínka na ni, vzdálený sen o její sladkosti, klidu a kráse. Pustina není místem, kde by člověk mohl zapomenout na svou lásku. Ne, byl sám, v divoké zemi, mezi drsnými lidmi a divochy.

A co má teď dělat? Tohle místo bylo marné. Bylo tu sice naplavené zlato, ale Leonard dnes věděl, že skutečné bohatství musí hledat nikoli v zemi, ale v křemenných žilách, které prostupovaly horami, a jak by ho mohl z křemene vytěžit bez strojů a kapitálu? Kromě toho ho opustili jeho kafirští sluhové, vyčerpaní těžkou prací a horečkou, a v tomto období už žádné další nesežene. Bylo to jen další zklamání; musí se vrátit do Natalu a využít své šance. Hledání bohatství, které mělo znovu vybudovat jejich rodinu, ho však již unavovalo.

Pak si Leonard vzpomněl, co slíbil – že bude hledat, dokud nezemře. Výborně, slib dodrží – dokud nezemře. A vzpomněl si také na to zvláštní proroctví, které Tom vyslovil předchozího večera, na proroctví o bohatství, které se k němu mělo dostat.

Takto přemítal, čas od času vstal a procházel se po jeskyni. Jak odpoledne ubývalo, vzduch byl stále teplejší a klidnější a na obzoru se stahovala velká mračna.

„Při západu slunce zahřmí," řekl Leonard nahlas, „kéž by se Otter vrátil, abychom měli pohřeb za sebou, jinak budeme muset čekat do zítřka."

Asi půl hodiny před setměním, se v ústí jeskyně objevil trpaslík, který na křiklavém pozadí rozzlobené oblohy vypadal spíš jako skřítek než jako člověk. Přes obrovská ramena měl uvázaného kozla a v ruce držel velký svazek voňavých horských lilií.

Pak oba pohřbili Thomase Outrama do jeho osamělého hrobu, který si sám vykopal u rokle, a rachot hromů byl jeho rekviem. Zdálo se, že je to důstojné zakončení jeho bouřlivého a namáhavého života.

Kapitola V.
OTTER RADÍ

Když byl pohřeb dokončen a Thomas Outram spal posledním spánkem pod šesti stopami hlíny a kamení, jeho bratr vytáhl modlitební knížku, kterou mu dala Jane Beachová a která vlastně tvořila celou jeho knihovnu, a přečetl nad hrobem pohřební mši, kterou zakončil za svitu blesků. Pak se s Otterem vrátili do jeskyně a jedli, aniž by spolu promluvili jediné slovo. Když dojedli, Leonard se obrátil na trpaslíka:

„Ottere," řekl, když mezi ně postavil lucernu, „jsi věrný muž a svým způsobem chytrý. Chtěl bych ti povědět jeden příběh a na něco se tě zeptat. V takové věci je tvůj úsudek stejně dobrý jako můj."

„Mluv dál, Baasi," řekl trpaslík, „mám uši otevřené." Dřepl si na vzdálenější stranu lucerny jako nějaká velká ropucha a černýma očima sledoval tvář svého pána.

„Ottere, Baas, který je mrtvý, a já jsme se do této země vydali asi před sedmi lety. Než jsme sem přišli, byli jsme bohatí muži, náčelníci ve svém kraji, ale přišli jsme o své kraaly, dobytek a pozemky; byly prodány, jiní si je vzali a my jsme zchudli. Ano, my, kteří jsme byli tlustí, jsme na konci zimy zchudli jako trekoví voli. Tehdy jsme si řekli: 'Tady už nemáme žádný domov, přišla na nás hanba chudoby, jsme prázdní lidé bezcenní; avšak také jsme náčelníci z krve a tady se nemůžeme pustit do práce jako prostý lid, aby si z nás prostý lid i šlechta dělali legraci. Náš velký kamenný kraal, který nám patřil po mnoho generací, je nám odňat, jiní v něm bydlí, cizí ženy v něm poroučejí. My odejdeme."

„Krev je krev," vpadl Otter, „bohatství je nic, to přichází a odchází, ale krev je pořád krev. Proč jsi nesebral impi, otče můj, a nenapíchl ty cizince na kopí a nevzal si zase svůj kraal?"

„V naší zemi to nesmí být, Vydříku, tam je bohatství víc než rasa. Tak bychom si přivodili ještě větší ostudu. Jedině bohatství by nám mohlo vrátit domov a my už žádné neměli. Proto jsme společně přísahali, mrtvý Baas a já, že se vydáme do této daleké země a budeme se snažit získat bohatství, abychom mohli vykoupit zpět naše pozemky a kraal a vládnout jim jako v minulých letech a po nás i naše děti."

„Dobrá přísaha," řekl Otter, „Ale tady bychom přísahali jinak a kolem toho kraalu by se ozývalo zvonění oceli, ne cinkání žlutého železa."

„Přišli jsme, Vydříku, a sedm let jsme pracovali tvrději než nejnižší sluhové; cestovali jsme sem a tam, učili se mnoha jazykům, a co jsme našli? Baas tamhle hrob – já jídlo, které dává divočina, nic víc."

„Zatím slabá odměna," řekl Otter. „Ach! cesty mého lidu jsou jednodušší a lepší. Červený oštěp je jasnější než červené zlato, ano, a je poctivější."

„Bohatství je nevyhraněné, Ottere, a já jsem přísahal, že buď bohatství získám, nebo zemřu. A včera v noci jsem znovu přísahal tomu, kdo leží mrtvý."

„To je dobře, Baasi; přísaha je přísaha a praví muži ji musí dodržet. Ale bohatství se tu nedá sebrat, protože zlato, většina z něj, je ukryto v těch skalách, které jsou příliš těžké na to, aby se daly nosit, a kdo může zlato ze skály vyčarovat? Všichni čarodějové v Zululandu ne. Přinejmenším ty a já to sami nedokážeme, i kdyby nás horečka ušetřila. Musíme se vydat na cestu, Baasi, a hledat jinde."

„Poslouchej, Ottere, ten příběh se teprve bude vyprávět. Baas, který je mrtvý, snil, než zemřel, snil o tom, že zlato získám, že ho získám s pomocí ženy, a přikázal mi, abych tu chvíli počkal, až zemře. Řekni teď, Ottere, ty, který pocházíš z

lidu učeného ve snech a jsi dítětem lékaře snů, byl to skutečný sen, nebo představa nemocného?"

„Kdepak, Baasi, kdo to může s jistotou říct?" odpověděl trpaslík, pak se na chvíli zamyslel a dal se do kreslení čar prstem v prachu na podlaze.

„Přesto říkám," pokračoval, „že slova mrtvých vyřčená na pokraji smrti se naplní. Slíbil, že získáš bohatství: získáš je tím či oním způsobem a velký kraal za vodou bude opět tvůj a cizí děti se tam už nebudou potulovat. Poslechněme slova mrtvého a zůstaňme tu chvíli, jak nám přikázal."

Uplynulo sedm dní a sedmé noci seděli Leonard Outram a Otter opět spolu v malé jeskyni na Hrobové hoře, neboť tak toto osudné místo pojmenovali. Nemluvili spolu a oba měli důvod k zamyšlení. Celý den lovili, ale nic nezabili, kromě perličky, jejíž většinu právě snědli; byla to jediná potrava, která jim zbyla. Zdálo se, že zvěř revír opustila – alespoň ji nemohli najít.

Od bratrovy smrti se Leonard přestal pokoušet kopat zlato – bylo to zbytečné. Čas mu visel na rukou, protože člověk nemůže celý den hledat kozly, kteří nejsou. Také na jeho mysli se usadila sklíčenost; bratrovu ztrátu teď pociťoval palčivěji než v den, kdy ho pohřbil. Navíc poprvé trpěl příznaky smrtelné horečky, která odnesla jeho tři společníky. Bohužel až příliš dobře věděl, co znamená ta malátnost a nevolnost a ta palčivá bolest, která mu čas od času projela hlavou a končetinami. Tak začala poslední nemoc jeho bratra.

Skončí jeho dny stejně? Moc ho to nezajímalo, byl bezstarostný, pokud jde o jeho osud, protože těžké životní zkoušky mu ponechávaly jen málo času a chuti na to, aby se trápil duchovními pochybnostmi. A přece bylo hrozné na to myslet. Znovu a znovu si v duchu přehrával celou tu scénu, až se mu stala skutečností. Viděl svůj vlastní poslední boj o život a Ottera, jak ho pozoruje. Viděl trpaslíka, jak ho nese ve

své velké náruči k osamělému hrobu, jak ho přikrývá hlínou a pak s povzdechem navždy opouští to strašidelné místo.

Ach! v tom byl ten háček, on už nebyl civilizovaný člověk; žil tak dlouho s přírodou a divochy, že se stal takovým, jakým příroda dělá divocha. Jeho vzdělaný rozum mu říkal, že je to hloupost, ale jeho instinkt – ta schopnost, která u něj začala nahrazovatnrozum – mluvil jiným hlasem. V měřítku života se vrátil zpět, stal se primitivním; jeho mysl byla jako mysl Seveřana nebo Aztéka. Nepřipadalo mu divné, že jeho bratr na smrtelné posteli vyslovil proroctví; nepřipadalo mu divné ani to, že v to proroctví věřil a jednal podle něj. A přece věděl, že tato poslušnost s největší pravděpodobností povede k jeho vlastní smrti.

Ti, kdo žijí s přírodou, takové pocity znají, neboť člověk a příroda jsou neustále ve sváru a každý by si chtěl utvářet toho druhého podle svých představ. Ve výsledku však příroda vítězí. Člověk se sice neustále chlubí tím, jak nad ní vítězí, ale když uteče ze svých měst a ze společenství svých druhů, když je s ní sám, kde je jeho nadřazenost? Znovu klesne na její hruď a ztratí se tam, jako se časem ztratí všechny jeho výsledky práce. Polní tráva a písek pouště jsou mocnější než Babylón; byly před ním, jsou po něm; a tak je to se vším, neboť zde vládne Země, kterou my, lidské děti, musíme nakonec poslouchat, jakkoli se jí vzpíráme.

Takto přemítal Leonard, když seděl s rukama v kapsách a prázdnou dýmkou mezi zuby. Tabák už neměl, ale přesto si z dýmky potáhl, snad ze zvyku. A Otter ho celou dobu pozoroval.

„Baasi," řekl nakonec, „jsi nemocný, Baasi."

„Ne," odpověděl, „možná trochu."

„Ano, Baasi, trochu. Nic jsi neřekl, ale já to vím, já, který se dívám. Horečka se tě dotkla prstem, brzy tě sevře celou rukou, a pak, Baasi..."

„A pak, Ottere, dobrou noc."

„Ano, Baasi, pro tebe dobrou noc, a pro mě co? Baasi, moc přemýšlíš a nemáš co dělat, proto se ti dělá špatně. Lepší by bylo, kdybychom šli zase kopat."

„Proč, Ottere? Z mravenčích děr jsou dobré hroby."

„Zlé řeči, Baasi. Raději půjdeme pryč a nebudeme čekat, až budeš mluvit takové řeči, které jsou počátkem smrti."

Pak bylo chvíli ticho.

„Pravda je taková, Ottere," řekl nakonec Leonard, „že jsme oba blázni. Je zbytečné, abychom tu zůstávali, když nemáme co jíst, co pít, co kouřit a jenom se těšíme na horečku a očekáváme nevíme co. Ale co na tom záleží? Blázni i moudří lidé dojdou k jednomu konci. Bože, jak mě bolí hlava a jak je mi horko! Kéž by nám zbyl nějaký chinin. Jdu ven." Netrpělivě vstal a vyšel z jeskyně.

Otter ho následoval. Věděl, kam půjde – na bratrův hrob. Zanedlouho tam stáli na okraji rokle. Mrak zakryl tvář měsíce, takže nic neviděli, a tak chvíli nečinně stáli a čekali, až přejde.

Jak tak odpočívali, náhle k jejich uším dolehl sténající zvuk, nebo spíše zvuk, který začínal sténáním a končil dlouhým tichým nářkem.

„Co je to?" zeptal se Leonard a pohlédl směrem ke stínům na vzdálenější straně rokle, odkud se zdálo, že nářek vychází.

„To nevím," odpověděl Otter, „ledaže by to byl duch nebo hlas někoho, kdo oplakává své mrtvé."

„Jsme tu jediní truchlící," řekl Leonard, a když promluvil, znovu se vzduchem rozlehl tichý a pronikavý nářek. Vtom se mrak přesunul, měsíční světlo se jasně rozzářilo a oni uviděli, kdo to na tomto opuštěném místě hlasitě naříká. Ani ne dvacet kroků od nich, na druhé straně rokle, seděla vysoká a seschlá žena, která se krčila na kameni a kolébala se sem a tam jakoby v agónii zoufalství a žalu.

Leonard se k ní překvapeně rozběhl a trpaslík ho následoval. Žena byla tak pohroužena do svého zármutku, že je neviděla ani neslyšela. Ani když stáli těsně u ní, nevnímala

je, protože tvář měla schovanou v kostnatých dlaních. Leonard si ji zvědavě prohlížel. Byla už ve středním věku, ale viděl, že kdysi byla pohledná a na domorodce velmi světlá. Vlasy měla spíš kudrnaté než vlnité a ruce a nohy štíhlé a jemně tvarované. V tuto chvíli nemohl rozeznat nic bližšího z ženina vzhledu, protože obličej skrývala.

„Matko," promluvil sisutským dialektem, „co tě trápí, že tu pláčeš?"

Cizinka spustila ruce a s výkřikem vyskočila. Její pohled padl nejprve na trpaslíka Ottera, který stál před ní, a při pohledu na něj jí výkřik odumřel na rtech a její propadlé tváře, jasně řezané rysy a zachmuřené černé oči se proměnily jako u člověka, který zkameněl hrůzou. Její vzhled byl vskutku tak zvláštní, že trpaslík ani jeho pán nepromluvili ani se nepohnuli; stáli zticha a v očekávání. Byla to žena, kdo toto ticho přerušil, promluvila tichým hlasem plným úcty a obdivu, a když promluvila, klesla na kolena.

„A přišel sis pro mě nakonec," oslovila Ottera, „ty, jehož jméno je Temnota, jemuž jsem byla dána za ženu a před nímž jsem utekla, když jsem byla mladá. Vidím tě v těle, Pane noci, králi krve a hrůzy. A toto je tvůj kněz? Nebo se mi to jen zdá? Ne, nezdá se mi to, zabij mě, knězi, a můj hřích ať je očištěn."

„Zdá se," řekl Otter, „že máme co do činění s někým, kdo se zbláznil."

„Ne, Jále," odpověděla žena, „nejsem šílená, i když mě šílenství v poslední době potkalo."

„Ale já se nejmenuji Jâl, ani Temnota," odpověděl trpaslík podrážděně, „přestaň mluvit hlouposti a řekni Bílému pánovi, odkud jsi přišla, protože mě tyhle řeči unavují."

„Jestli nejsi Jâl, Černý páne, tak je to divné, protože jaký je Jâl, takový jsi ty. Ale snad se ti nelíbí, když jsi oblékl tělo, aby ses přede mnou takto odhalil. Ať je to, jak chceš. Nejsi-li Jâl, pak jsem před tvou pomstou v bezpečí, a jsi-li Jâl,

prosím tě, abys zapomněl na hříchy mého mládí a ušetřil mě."

„Kdo je Jâl?" zeptal se zvědavě Leonard.

„Ne, to nevím," odpověděla žena s náhlou změnou chování. „Hlad a únava mi zamotaly mozek a já jsem vyslovila bludná slova. Zapomeň na ně a dej mi najíst, Bílý muži," dodala žalostným tónem, „dej mi najíst, protože umírám hlady."

„Je tu skrovné jídlo," odpověděl Leonard, „ale můžeš si ho dát. Pojď za mnou, matko," a vedl ji přes donga k jeskyni, žena za ním bolestně kulhala.

Tam jí Otter dal maso a ona jedla, jak jí člověk, který dlouho hladověl, lačně, a přesto s námahou. Když dojedla, podívala se na Leonarda svýma bystrýma tmavýma očima a řekla:

„Řekni, Bílý pane, jsi také otrokář?"

„Ne," odpověděl zachmuřeně, „jsem otrok."

„Kdo je tedy tvůj pán – tady ten Černý?"

„Kdepak, on je jen otrokem otroka. Nemám žádného pána, matko, mám paní a ta se jmenuje Štěstěna."

„Ta nejhorší z milenek," řekla stařena, „nebo ta nejlepší, protože se vždycky směje se zamračeným obličejem a střídá rány s polibky."

"Rány znám dobře, ale polibky ne," odpověděl Leonard sklesle a pak dodal jiným tónem: „Co máš za úkol, matko? Jak se jmenuješ a co hledáš, když se touláš sama po horách?"

„Jmenuji se Soa a hledám pomoc pro někoho, koho miluji a kdo je v těžké nouzi. Vyslechne můj pán můj příběh?"

„Mluv dál," řekl Leonard.

Žena se před ním přikrčila a vyprávěla tento příběh.

Kapitola VI.
SOA

„Můj pane, já, Soa, jsem služebnice bílého muže, obchodníka, který žije na břehu Zambesi asi čtyři dny pochodu odtud a má tam dům, který si postavil před mnoha lety."

„Jak se ten bílý muž jmenuje?" zeptal se Leonard.

„Černoši mu říkají Mavoom, ale jeho bílé jméno je Rodd. Je to dobrý pán a není to žádný obyčejný člověk, ale má tu chybu, že je občas opilý. Před dvaceti nebo více lety se Mavoom, můj pane, oženil s běloškou, Portugalkou, jejíž otec žil v zátoce Delagoa a která byla krásná, ach! krásná. Pak se usadil na břehu Zambesi, stal se obchodníkem a postavil dům tam, kde je teď, nebo spíš tam, kde jsou jeho ruiny. Zde jeho žena zemřela při porodu; ano, zemřela mi v náručí, a byla jsem to já, kdo vychovala její dceru Juannu a staral se o ni od kolébky až dodnes.

„Nuže, po smrti své ženy se Mavoom ještě více opíjel. Přesto, když není v lihu, je velmi chytrý a dobrý obchodník a několikrát prodal slonovinu, peří a zlato za mnoho peněz a také choval dobytek po stovkách. Pak říkal, že musí opustit divočinu a jít do jiné země za vodou, nevím kam, do té země, odkud přicházejí Angličané.

Dvakrát se vydal na cestu a já s ním a s jeho dcerou Juannou, mou paní, kterou černoši nazývají Pastýřkou nebes, protože si myslí, že má dar předpovídat déšť. Jednou se však Mavoom zastavil v jednom městě, v Durbanu v Natalu, a opil se, za měsíc prohrál všechny své peníze a jednou je ztratil v řece, když loďku převrhl hroch a slonovina a zlato se utopily. Přesto, když se naposledy vydal na cestu,

Vážení čtenáři, právě jste dočetli ukázku z knihy ***Lidé mlhy*.**
Pokud se Vám ukázka líbila, na našem webu si můžete zakoupit celou knihu.